

 <p>FAKULTA FILOZOFICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI</p> <p>Katedra filozofie</p>	<p>PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE</p>
---	--

Práce (co se nehodí, škrtněte): diplomová / bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): vedoucího / oponenta

Práci hodnotil(a): Ing. Pavel Ircing, Ph.D., KKY FAV ZČU

Práci předložil(a): Daniela Tisarová

Název práce: Hypotéza „uncanny valley“ ve vztahu k syntetické řeči

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem práce bylo experimentálně prokázat či vyvrátit existenci fenoménu „uncanny valley“ v úloze počítačové syntézy řeči (hypotéza „uncanny valley“, předložená již v raných 70. letech japonským robotikem M. Morim, postuluje tezi, že s tím, jak se podoba robotů přibližuje podobě lidské, se pocit naší náklonnosti k nim postupně zvyšuje, ale v jistém bodě – kdy je podoba robota už velmi blízká člověku – se najednou tento pocit prudce změní v jakýsi „děs“). Existenci zmíněného fenoménu v kontextu syntetické řeči se v práci nepodařilo spolehlivě ani potvrdit ani vyvrátit. Stalo se tak ale především z důvodu nedostatečně velkého souboru dat, což je skutečnost, kterou diplomantka mohla ovlivnit jen v omezené míře.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Téma předložené práce je velmi náročné na zpracování, zejména kvůli poměrně velkému množství literatury z oboru strojového zpracování řeči, kterou diplomantka musela nastudovat a získané poznatky potom v práci využít. Také návrh, realizace a zpracování rozsáhlé experimentální části (nahrávky rozhovorů s testovanými subjekty metodou „Wizard of Oz“) jistě stály diplomantku nemalý čas a úsilí. K výslednému zpracování této diplomové práce však mám několik výhrad, které podrobněji uvedu v dalších odstavcích.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jazykový projev považuji za nejslabší stránku celé práce, zvláště s ohledem na skutečnost, že diplomantka je absolventkou humanitního studijního oboru. Diplomová práce je plná košatých souvětí, která v některých případech pochopení textu ztěžují („Právě druhá možnost pojetí hypotézy „uncanny valley“ by měla tvořit hlavní konstrukci k výzkumu, který zamýšlím uspořádat pro využití této diplomové práce“ – str. 1), v jiných případech skutečnost posouvají („...účelem syntézy řeči je nějakým způsobem učinit z řeči umělé a synteticky vytvořené řeč přirozeně znějící“ – str.4 – to není pravda, „účelem“ syntézy je převést text na mluvenou řeč, autorka zřejmě chtěla říct, že „vrcholným cílem syntézy řeči je vytvořit umělou řeč, která bude znít naprosto přirozeně“) a někdy dokonce vyjadřují logické nesmysly („Hodnocení „horší Iva“ a „horší Alena“ je tedy absolutně nenáhodné od pořadí přehrání, jinak řečeno, účastník nebyl vůbec ovlivněn tím, který z hlasů slyšel jako první.“ – str. 39 – správně má být „Hodnocení ... je NEZÁVISLÉ na pořadí přehrání ...“). Tyto příklady vybírám pro ilustraci, podobných „přešlapů“ je v práci mnohem více. Ke grafické úpravě nemám žádné námítky. Též členění do kapitol je logické, jen bych uvítal, kdyby byla explicitně oddělena kapitola formulující cíle diplomové práce.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Po přečtení práce se domnívám, že diplomantka měla velmi ambiciózní cíl, odvedla velké množství práce, ale zdaleka ne vše se jí povedlo dotáhnout do úspěšného konce. Výsledný dojem sráží zejména výše zmíněná nízká stylistická úroveň, kvůli které zůstávají klíčové aspekty provedení výzkumu (dle mého názoru) nedostatečně vysvětleny. Za nejzávažnější nedostatek považuji skutečnost, že z práce není jasné, jak přesně je formulována hypotéza, kterou se práce snaží potvrdit či vyvrátit. Dále si také text protřečí například v tom, že na str. 28 se tvrdí, že se dotazník neptá přímo příjemnost či nepříjemnost konkrétního hlasu, ale na příjemnost celé konverzace, avšak již o několik řádek níže je uvedeno „[Subjekt s iniciály PB] v dotazníku poté uvedl, že méně příjemným hlasem pro něj byla právě Alena ...“ a stejně („Který z hlasů byl pro vás méně příjemný v komunikaci?“) je formulována i otázka na str. 38.

Na druhou stranu bych rád vyzdvihl originální přístup, poměrně rozsáhlý sběr experimentálních dat (byť z hlediska statistického vyhodnocení je soubor dat stále ještě příliš malý) a velmi dobrý popis fenoménu „uncanny valley“ v teoretické části.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Vráťím se ke své výtce z předchozího bodu. Jaké je tedy konkrétní znění hypotézy, kterou ve své práci testujete? Jediná exaktní formulace se nachází až v samém závěru práce, v kapitole 4.4 na straně 45, kde je uvedeno:

Celá práce se vlastně snažila jistým způsobem potvrdit, nebo vyvrátit nulovou hypotézu, která by zněla: „Preference hlasu nezáleží na kvalitě syntézy.“

Má-li ale toto být variace na téma „uncanny valley“ v doméně řečové syntézy, pak by původní Moriho hypotéza měla znít zhruba takto: „Pocit naší náklonnosti k robotovi nezáleží na jeho designu“, což mi přijde jako hrubé posunutí významu původní teze.

Prosím vysvětlete.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

velmi dobře

Datum: 18.5.2014

Podpis: